ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ИНФОРМАЦИЯ, КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ – ВАРНА

ОДОБРИЛ,

ДИРЕКТОР: _____

(**проф. д-р В. Кюркчийска**)

Катедра: **Науки за образованието**

ПРОГРАМА
ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ С УЧИТЕЛИ ПО **МУЗИК**А ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА **ЧЕТВЪРТА** ПРОФЕСИОНАЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

1. Художествен музикален образ. Музикален тематизъм.
2. Музикални форми - прости едноделна, двуделна и триделна форми; сложна двуделна и триделна форми, рондо, тема с вариации, сонатна форма и тяхното място в учебното съдържание. Формообразуващи принципи.
3. Бароковата епоха в музиката - Й. С. Бах, Г. Ф. Хендел.
4. Зараждане и еволюция на виенския симфонизъм – Хайдн, Моцарт, Бетовен. Оперната реформа на Глук.
5. Идейно - естетическа същност на романтизма. Характерни жанрове, представители.
6. Нови художествени направления и тяхното проявление в музиката от края на 19 век и началото на 20 век – веризъм, импресионизъм, експресионизъм, неокласицизъм.
7. Български музикален фолклор и неговата роля в историята на България. Фолклорно наследство. Стилови и жанрови особености на фолклора.
8. Диалектни особености на българския музикален фолклор. Българска обичайно - обредна система. Съвременният композитор и отношението му към фолклора.
9. Българска музикална култура след Освобождението. Първите български композитори. Формиране на национален стил.
10. Българско композиторско творчество след втората световна война. Българско изпълнителско изкуство.
11. Развитие на българската симфонична музика.
12. Песенното творчество на българските композитори.
13. Жанрово и стилово многообразие в музиката. Еволюция на жанрове, стилове и направления в музиката и тяхното място в учебниците по музика за СОУ.
14. Популярна музика. Главни стилове и жанрови разновидности. Афроамериканска традиция – блуз, джаз. Влияние на "черната" музика в Европа и България. Явлението уърлдмюзик.
15. Масовото музикално възпитание в България. Историческо развитие – основни етапи. Еволюция на целите, задачите и съдържанието; реформата от 70 – те години. Съвременни тенденции и подходи в музикалното образование. Държавни

образователни изисквания за учебно съдържание. Учителят по музика и неговата професия.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. **Гайтанджиев, Г. (1980)** Масовото музикално възпитание. София**.**
2. **Гайтанджиев, Г. (1990)** Популярната музика. София
3. **Димитрова, С. (2009)** Българска музика. Материали продукт от кръгла маса на тема „Българската култура в многоезичието на съвременното сръбско образование" по проект към ШУ „Епископ Константин Преславски". Варна // за българската гимназия „Св. св. Кирил и Методий" в Цариброд, Сърбия/.
4. **Димитрова, С. (2013)** Особености на българската народна музика. http://cdo.shu.bg/.
5. **Димитрова, С. (2013)** Особености на българската професионална музика. http://cdo.shu.bg/.
6. **Димитрова, С. и Ст. Димитрова (2017)** Фолклорните традиции и възпитанието на децата. Баба ми разказа. (методическо пособие за студенти и учители) Варна. Колор Принт-ПАК.
7. **Димитрова, С. (2016)** Образованието в света и електронните учебници по музика (1. - 4. клас). Варна. Колор Принт-ПАК.
8. **Димитрова, С. (2016)** Метроритъмът - отправна точка при музикалното възпитание. Варна. Колор Принт-ПАК.
9. **Димитрова, С. (2016)** Българска и руска фолклорна култура в учебния процес по музика (1. - 4. клас) Варна. Колор Принт-ПАК.
10. **Димитрова, С. (2019)** Педагогически системи за възпитание на метроритмичен усет. // Образование и квалификация на педагогическите кадри. Приложно - практически аспекти. Ч. III. Варна. 2019. ISSN 1314-300X. с. 223 - 261.
11. **Димов, В. (2001)** Етнопопбумът. София.
12. **Джоканов,С. и Й. Рупчев. (1994)** Лексикон по рок-джаз. София.
13. **Енциклопедия на българската музикална култура (1967)** София.
14. **Коралов, А. (1975)** Увод в музикалната естетика. София.
15. **Кауфман, Н. (1977)** Българската народна музика. София.
16. **Книги за учителя по музика** от първи до девети клас.
17. **Кръстев, В. (1975)** Българската музикална култура. София.
18. **Кръстев, В. (1977)** Очерци по история на българската музика. София.
19. **Левик, Б. (1972)** История на музиката. ч. I и II. София.
20. **Литова, Л. (1995)** Българската народна музика. София.
21. **Малчева, Т. (2012)** Методически насоки за теренно проучване на българския фолклор в учебния процес със студенти. Шумен, Университетско издателство „Епископ К. Преславски".
22. **Минчева, П. (1994)** Музиката и интелектът. София.
23. **Минчева, П. (2000)** Музикалното възпитание в общообразователното училище. София.
24. **Маринска, Д. Георгиева (1971)** История на музиката. София.
25. **Попова, М. (1988)** Основните знания за музиката в учебното съдържание от I до VII клас. София.
26. **Розеншилд, К. (1973)** История на музиката. ч. I , II. София.
27. **Рупчев, Й. и Х. Хофман. (1987)** АБВВ на попмузиката. София.
28. **Семинарни занятия по музика (1989)** Състав. Г. Стоянова. София.
29. **Смилкова, См. (2022)** За инструменталната музика и нейното възприемане или разкажи ми музика фантазия – творчество – публика. Бургас.
30. **Смилкова, См. (2022)** Творчески задачи за развитие на въображението чрез възприемане на инструментална музика. Бургас.
31. **Старева, Л. (2005**) Български обичаи и ритуали, София.
32. **Стателова, Р. и Ч. Чендов (1983)** Попмузиката. София.

33. **Стоянова, Г. (1991)** Музикалност. София.
34. **Стоянов, П. (1982)** Музикален анализ. София.
35. **Стоянов, П. (1995)** Музикален анализ. ч. II. София.
36. **Стоянов, П. и Е. Стоянов. (1988)** Христоматия по музикална литература. София.
37. **Самоковлиева, М. (1995)** Българските народни обичаи и участието на децата в тях. София.
38. **Учителят, музиката, децата. (1992)** Състав. Г. Стоянова и др. София.
39. **Хлебаров, И. (1985)** История на българската музикална култура. София.
40. **Хлебаров, И. (1996)** Западноевропейската музика през 18, 19 и началото на 20 век /сборник статии/. София.
41. **Филева, Кр**. За музиката с любов. Юбилеен сборник на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев". ISBN: 978-954-2963-65-3. Пловдив.
42. **Филева, Кр. (2022)** Въведение в музикалната психология. FastPrintBooks. ISBN: 978-619-236-396-3. Пловдив.
43. **Фол, В. (2005)** Завръщат ли се старите богове? В: Български фолклор, кн. 4, с. 50-65.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

За придобиване на четвърта професионално-квалификационна степен учителят следва да изяви професионалните си умения за интерпретация на научни проблеми от учебното съдържание по музика и за конструиране в съответствие с тях на подходящи за образователния процес методически решения.

Кандидатът разработва писмено изложение по проблем, свързан с професионалната му практика. Преди изпита комисията определя няколко теми, една от които се изтегля на лотариен принцип.

Писмената работа съдържа изложение на частнонаучния аспект на проблема и идеи за преподаването му в училище.

Изпитът е анонимен. Анонимността се разкрива след като приключи проверката и се оформи оценката.

Писмената работа се проверява от всички членове на комисията и се оценява с консенсус. Оценките се оформят с точност до 0,50. Оценката се мотивира в рецензия, която отразява общата преценка на членовете на комисията.

Оценката на комисията е окончателна и не подлежи на преразглеждане.

ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА ЗА ПИСМЕН ИЗПИТ С УЧИТЕЛИ ПО МУЗИКА, ПРЕПОДАВАЩИ БЪЛГАРСКИ МУЗИКАЛЕН ФОЛКЛОР, ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА ПРОФЕСИОНАЛНО – КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

1. Български музикален фолклор и неговата роля в историческото и културно развитие на България.
2. Българска фолклорна обичайно - обредна система. Съвременният музикант и отношението му към фолклорната култура.
3. Регионални и локални специфики на българския музикален фолклор. Музикално - фолклорни области в България.
4. Структурни и функционални особености на българската фолклорна музика. Песенни и инструментални функционални цикли - обредни, трудови, празнични и др.
5. Мелодически особености и метроритмична специфичност на българската традиционна музика.
6. Специфичност на методиката на обучение по народно пеене /фолклорен музикален инструмент в различните възрасти.

7. Народно - изпълнителски стилове. Специфични характеристики на пеенето/ инструменталното музициране в различните фолклорни области в България.
8. Традиционни музикални инструменти в България. Български танцов фолклор.
9. Фолклорната музика в българската образователна система.
10.Фолклорната музика на етноконфесионалните общности в България. Българската следа в World Music.

Литература:

1. **Димов, В. (2001)** Етнопопбумът. София.
2. **Димитрова, С. (2013)** Особености на българската народна музика. http://cdo.shu.bg/.
3.Димитрова, С. и Ст. Димитрова (2017) Фолклорните традиции и възпитанието на децата. Баба ми разказа. (методическо пособие за студенти и учители) Варна. Колор Принт-ПАК.
4.**Динеков, П. (1990)** Български фолклор. Ч. I. София.
5.**Захариева, Св. (1979)** Формообразуването в българската народна песен. С. 1979.
6.**Литова – Николова, Л. (1988)** Българска народна музика. Учубник за СМУ. София.
7. **Литова – Николова, Л. (2000)** Българска народна музика. София.
8. **Малчева, Т. (2012)** Методически насоки за теренно проучване на българския фолклор в учебния процес със студенти. Шумен, Университетско издателство „Епископ К. Преславски“.
9. **Неделчева, Й. (1999)** По морето любе, ле. Варна.
10. **Старева, Лилия. (2005)** Български обичаи и ритуали, София.
11.**Стоин, В. (1956)** Българска народна музика. София.
12.**Стоин, Ел. (1985)** Музикално-фолклорни диалекти в България. София.
13. **Тодоров, М. (1973)** Български народни инструменти. София.
14. **Фол, Валерия (2005)** Завръщат ли се старите богове? В: Български фолклор, кн. 4, с. 50-65.

Програмата е разработена от проф. д-р Севдалина Димитрова